Nr. 24. Anulu XXX.

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercurea si Dumineo'a, Fói'a, candu concedu ajutóriele. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe ½ 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 3 galbini mon. sunatória.

Brasiovu 7 Aprile 26 Mart. 1867.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tax'a timbrala a 30 cr. de fiecare publicare.

MONARCHI'A AUSTRIACA.

Transilvani'a.

Opiniunea separata a dlui Ilie Macelariu din 7 Martiu

adresata in scrisu catra diet'a Ungariei.

(Capetu din Nr. tr.)

Astfeliu de lege nu póte se fia nici justa, nici morale, nici onesta.

Inse Transilvani'a s'a sustienutu in independinti'a sa chiaru si dupa anulu 1848, adica dupa legea uniunei, care din urma s'a nimicitu prin resbelulu civilu si prin usulu dupa 1848 incóce.

Si ar fi o ratacire neescusavera a atribui tristele evenimente ale anilor pentru noi toti de trista memoria dela 1848/9 intrigeloru asiú numitei Camarille si nu spiritului acelora legi fatali, sugrumatorie si absorbitorie de provincie si natiuni de un'a parte si simtiului de conservare propria a natiuniloru prin ele amenintiate de alta parte.

Dar' nu numai romanii nu recunoscu validitatea legei de uniune, ci me potu provocá la acte imperatesci, cari tienu apriatu, ca uniunea nu e fapta complinita si cari sustienu indepen dinti'a Transilvaniei.

Se memorezu diplom'a din 20 Oct. 1860 si patent'a din 26 Febr. 1861?

Ori ce alt'a se póte dice despre aceste acte, numai acelea nu se póte intari, ca ele n'ar sustiené in modu solenu autonomi'a Transilvaniei, — déca acelesi nu ar avé nici o alta insemnatate, dar' acést'a nu li se póte denegá.

Cine apoi nu scie rescriptulu imperatescu din 21 Iuliu 1861 indreptatu catra diet'a Ungariei si celu din 5 Sept. 1863, indreptatu catra diet'a Transilvaniei?

In ambe aceste-a se dice si se recunósce ca, „uniunea s'a decretatu fara invoirea libera a natiunei sasesci si a natiunei romane, si ca acesa uniune n'a ajunsu nici odata la deplina putere legale, si dupa publicarea decretariloru aduse unilateralminte, in fapta s'a stersu."

Aceste se dicu in rescriptele date cu subscrierea propria a monarchului.

Dar' acea uniune s'a sterau in fapta chiaru si prin tienerea de diete transilvane la anii 1863, 1864 si 1865, care din urma nici adi nu e disolvata, ci numai amanata, cum si prin legile aduse acolo si sanctionate de monarchulu.

Cine nu scie apoi cuventulu de tronu din 14 Dec. 1865, la diet'a Ungariei si rescriptulu pré'naltu din 1-a Sept. 1865 indreptatu catra diet'a Transilvaniei?

In ambe aceste-a diet'a Ungariei de o parte, si diet'a Transilvaniei de alta parte se provóca asemene si fiesce care in deosebitu a lua la revisiune articlii despre uniune dela anulu 1848.

Asié dara legea uniunei pre langa ce este nelegale, apoi nici nu este fapta complinita. Romanii cari facu cea mai mare parte a locuitoriiloru Transilvaniei o sustienu acést'a, si acte imperatesci i confirma in acesta sustienere a loru.

Aceste sunt convingerile mele. Tienu la autonomi'a si independinti'a Transilvaniei si la valórea legiloru din anulu 1863/4, a caroru validitate nici prin rescriptulu regescu din 25 Dec, 1865 ba nici insusi prin celu din 17 Febr. a. c. nu se potu aduce sub intrebare.

Uniunea este nelegale, uniunea nu este fapta complinita; ea póte se fia obiectulu de matura consideratiune atatu alu legislationei din Ungari'a, catu si alu acelei din Transilvani'a fiesce carei separati si deosebi.

Noi ardelenii potemu se fimu sicia pentru actulu de incoronare, dar' nu facemu parte constitutiva in legislatiune.

Legile ce se voru aduce sicia potu se obligе pre Ungari'a, dar' nu potu fi obligatorie pentru Transilvani'a, precum legile Transilvanici nu sunt si nici potu fi obligatorie pentru Ungari'a.

Dar' nu facu si nu potu face parte constitutiva in acésta dieta nici pentru acesa, pentru ca pre candu deputatii Ungariei sunt alesi pre basea legei de alegere a representatiunei popolului art V dela anulu 1848, pre atunci deputatii Ardéluloi sunt alesi pre basea art. II din Clusiu dela anulu 1848, care nici nu u e sanctiunata de principele, prin urmare n'are valóre legale, nici nu e facuta pe principiulu representatiunei poporului, si asié nu numai in esentia, ci si in urmari diferesce de celu alu Ungariei. Nu se póte cá intr'unu statu constitutionalu se fia séu se póta fi corpulu legislativu compusu pre basea a dóue legi de alegeri, un'a cu totulu diversa, ba chiaru contraria celeilalte.

Am disu ca legea de alegere art. II dela anulu 1848 din Clusiu nu e sanctionata de principele si acést'a este fapta.

Era ca palatinulu de atunci l'a sanctionatu in numele principelui, póte fi, inse acést'a giurstare inca nu'i da valóre de lege, pentruca dupa dreptulu politicu alu Transilvaniei principele fara lege si conclusu formalu alu dietei intaritu, sanctionatu si autenticatu nu póte se impotenteséa pre nimenea de a intari, sanctionа si autentică legi pentru acestu principatu; fiinduca art. V din 1744 dice apriatu:

„Suprema potestas et alia jura majestatica velut solum principibus haereditariis competentia penes solam sacram regiam Majestatem romanebunt" si candu tocma nu ar fi altu impedimentu pentru de a privi participarea transilvaneniloru la o dieta a Ungariei de legale, ar fi si insusi acést'a destulu, ba marturiesesu ca, dupa modest'a-mi parere, prin o astfeliu de compunere a dietei basata pe art I si II din 1848 insusi validitatea concluseloru aducunde si esinde din acest'a dieta s'aru aduce in periculu.

In aceste-a se cuprinde pusetiunea mea facia cu Ungari'a si facia cu diet'a ei.

Si acést'a cutezu a o dice, ca nu este numai convingerea mea, ci e a tuturoru romaniloru ardeleni, afara de un'a mica si ne insemnata fractiune, — precum s'a manifestatu acésta chiaru de curendu in petitiunea celoru 1493 data la Maiestate.

Cu acésta esplicare si chiarificoare a pusetiunei mele, am fostu detoriu alegatoriloru mei si constientiei mele, am fostu detoriu credu tuturoru romaniloru.

Cu acést'a misiunea mea la acesta dieta mi o amu implinitu pana la diu'a incoronarei Maiestatei Sale si pana candu „uniunea" va incetá de a fi intrebare deschisa, pana candu nu potu recunósce nici pe departe competinti'a acestei diete asupra Transilvaniei.

Incheiu cu unu citatu din adres'a dietei ungare dela anulu 1861:

„O unitate storsa prin sila nu face imperati'a mai potinta, consciinti'a lovita a fiacarei tieri si amaretiunea produsa prin sila destépta tendintie de despartire, ba póte chiaru de desfacere si pentru acesea imperati'a atunoia va fi mai slaba, candu va avé mai multa trebuintie de intrégi'a sa potere si de tóta insufletirea popóreloru sale.

E fórte la indoiala puterea unei imperatii, a carei unitate numai prin puterea armeloru se póte sustiené si chiaru in momentele pericleloru nu este asigurata.

Lovirea in drepturile politice ale unei tieri totudeun'a este ne dreptate si produce simtieminte de dorere si nemultiamire."

Pest'a in 11 Martie 1867.

Ilie Macelariu,
deputatu scaun. Mercurei.

Respunsulu dlui consiliariu I. Macelariu la adres'a din Brasiovu.

Stimate Dle si frate!

Adres'a celoru 80 confrati si patrioti din Brasiovu dto. 22/10 Martiu a. c. pe care avusei bunatate a mi o insinta, o amu primitu cu deosebita bucuria; — o amu primitu dicu cu bucuria, nu inse cá unu feliu de recunoscintia, a nu scia ce merite — mie necunoscute — ci singuru si unicu, (dupa cum se dice pe la noi) cá unu feliu de arvuna a nu uita nici una data, ca sunt romanu, si cá una incuragiare pentru viitoriu:

Ca-ci ar fi tristu, ar fi o vanitate si desiertatiune dela mine, candu asi voi a privi de meritu séu virtute acelu neinsemnatu pasu ce am facutu in siedinti'a din 7 Martiu a dietei pestane, prin care numai in implinirea datorintiei mele cá romanu si patriotu m'am folositu, séu celu pucinu am cercetu a me folosi de celu mai santu si inviolabile dreptu, de unu dreptu, care e asemenea de vechiu cá si genulu omenescu, de unu dreptu pentru care romanulu s'a luptatu de secule si l'au sigilatu cu sangele a mii de martiri si l'au ingraditu cu legi adusa pe calea cea mai legala, cu legi sanctionate si garantate de insusi monarchulu.

Si érasi ar fi de trei ori dorerosu, déca cá romanu si fidelu supusu alu monarchului, inca nici in luminatulu seculu alu XIX, si inca de pe terenulu celu mai legalu, — cu calcarea santei mele datorintie — nu asi fi indrasnitu a me provocá la nesce legi, cá care mai morale, juste si oneste nu potu esiste pe facia pamentului. — Candu nu asi fi facutu nici atata, — sunt restrinsu a recunósce insumi, — asi fi comisu unu pecatu, asi fi comisu o vilitate, asi fi comisu in fine inse si unu perjuriu catra saer'a persóna a supremului factoru legislativu, cu pré'naltu a carui drépta subscriere s'au provediutu acelia legi de mine provocate.

Pornindu din acestea convingerii, te rogu Domnulu meu a primi si a spune si celorulalti confrati si patrioti, cea mai sincera si adunca a mea recunoscintia, si primiti ou totii asigurarea si espresiunea fratiesciloru mele simtieminte, cu care am onóre a remané alu

Domniloru Vóstre

Stimatoriu si sincer'u amicu
E. Macelariu, consil. gub.

Clusiu 26 Martiu 1867.

Brasiovu. Multiamita publica! Subscris'a Eforia imboldita de simtiulu recunoscintiei, vine prin acést'a a aduce Domnului capitanu pensionatu Georgie Christureanu din Romani'a cea mai profunda multiamire pentru multele faceri de bine si ajutorintie, cu carele Dsa cá unu adeveratu Mecenate s'a alipitu de gimnasiulu si scólele romane ortodocse resaritene d'aici, — intre carele se cuprinde si un'a catredra pré potrivita si trumósa in pretiu de 100 fl. v. a. pentru sal'a cea mare in cladirea scóleloru, — multe si feliurite carti bune si folositóre pentru bibliotec'a gimnasiului — si alte lucruri spre asservare dreptu suveniru. — Apoi a indiestratu gimnasiulu cu un'a fundatiune insemnata prin cumpararea unei mosii

(asié numita Stopina) in hotarulu Brasiovului, care s'a si petrecutu in protocolulu orasiului la proprietatea scóleloru si a venitu acesa mosie prin cumparatur'a si prin reparatiunile totu pe spesele Domnului ospitanu facute, la pretiu de 6000 fl. v. a.

Pentru tóte acestea mari dovedi de creatinatate, umanitate si blandetie de anima*) nu suntemu in stare a ne esprimá multiumirea, dopa cum amu dori, — nu, — ca-ci nu aflamu cuvinte indestulatóre prin care i amu potea face acesa potrivitu simtiemintelor celoru caldurése, care le pastramu in animile nóstre; — in care simtiemente rogamu pe a totu potintele parintele ceresecu, cá se indelungésca vietí'a numitului banu patronu alu scóleloru nóstre pana la cele mai adenci batranetie in petrecere fericita si neturburata, si se verse darurile cele mai bune seupra Deale. — Brasiovu 2 Aprile (21 Martiu) 1867.

Eforí'a scóleloru centrale romane de
relegea ortodocsa resariténa.

† Zernesci 2 Aprile. Acésta comuna romanésca Zernesci (distantia de $2^1/_2$ óre dela Brasiovu) cu 2800 suflete locuitori, in diu'a inmormentarii protopopesei Mari'a Metianu prin concursulu celu numerosu alu poporului din alte comune se asemená pre bine unui orasiu transsilvanu din cele mai poporate. Ambii domni protopopi din Brasiovu, alti 33 preoti, toti in vestmiute bisericesci, numerése familii dela Brasiovu, ddnii functionari si cercului Branu, cum si o multime de alte familii fruntasie din pregiuru s'au grabitu a da repausatei in Domnulu onórea cea din urma. Adeverstu ca ospitalitatea protopopului I. Metianu ajunsese a fi proverbiala in acestea tienuturi, prin armare cunoscutii si amicii sei de tóte claselo alese si din tóte nationalitatile nu se potu numera; inse cateva calitati ale repausatei sale socii din cele mai rare, precum blandetiele firesci, pietatea ecsemplara, amórea si alipirea absoluta si cu propri'a sacrificare catra famili'a sa, cum si netincetatele faceri de bine si ajutorie intinse toturoru lipsitioru cati ei deschidea usile — acestea calitati au pusu in miscare pe poporimea din pregiuru, pentrucá se alerge si se asiste la inmormentarea fericitei in Domnulu, éra la audirea predicei dlui protopopu I. Petricu tienute in biseric'a, la citirea rugatiuniî de deslegare prin dn. protopopu Ios. Baracu cá pontificante, com si la cuventarea tienuta de parochulu Bart. Baiulescu simpathiile de ómeni si de crestini au prorupte in mii de ochi prin versare de lacrime, pe care protopopés'a Mari'a Metianu le meritase pe deplinu cu virtutile sale. Cerulu se mangaie pe sociulu seu in pruncii sei prin mostenirea virtutiloru parintesci. —

Clusiu 30 Martiu n. (Estrasu) . . . Cele scrise de Dr. Borcea nu potu remané nebiciuite. Primulu lui articulu se póte combate de ajunsu prin cele cuprinse in coresp., mi se pare din Fagarasiu alui I. P., unde vinu intrebarile cele multe, care tóte aru trebui se li se puna. Acelu conciusu de care e vorb'a acolo, s'a facutu si Dr. Borcea a tacutu. Asié scie dlui se'i implinésca datori'a de fiscalu.

Ce se tiene de alu doilea articulu alu doctorului, ve potu incredintia, ca amu asteptatu cu totii, ca dv. se'lu dechiarati de calumnistoru déca nu citéza denselu tóte acelea locuri din Gazeta si Calindariu, unde ati fi vruto voi se ne prapaditi ecsistinti'a nóstra bisericésca?! Asié ceva nu puteti trece cu taccrea, pentruca déca aru fi drepte cele scrise de Dr. Borcea despre voi, noi amu trebui se ve batemu cu petrii cá pe cei mai primejdiosi inimici si nostrii, éra nu numai se ve aforisimu gazet'a si calindariulu. Dr. Borcea erá pe la 1855 unu copilandru si nu scie, ca cesa ce s'a facutu pe atunci a fostu mai multu din indemnulu unui domnu mare mirénu, carele din tineretiele sale pótea o ura nestinsa personala seupra lui Baritiu; apoi de altmintrea tóta lumea strigá, ca tóta acea aforisania a fostu numai o specula in favórea altei gazete si altui calindariu din Sibiiu, din care causa acea aforisania se tramisese si la alte episcopii, pentrucá se se publice si acolo*). Me miru de Dr. Borcea, cá n'are de lipsa a se face unélt'a nimerui. Pecatu de bietulu tineru de altmintrea inzestratu cu destule cunoscintie teoretice, ca mai n'are nici o cunoscintia de lume.

Dupa a mea parere Baritiu n'ar trebui se taca nici la manjiturile din „Telegrafu“ despre restaurationea de senatoru in Braciovu; se dea manjitorului preste capu, ca tacendu ilu lasa cá manjitorului preste capu, ca tacendu ilu lasa cá se i se puna pe capu. Nu trebue se suferimu se i se puna pe capu. Nu trebue se suferimu interese si intrige strictu familiare**).

— De eram romanii consecinti, de siedea inca in 1865 acasa si petitioná precum o facura asta tómna, dara cu totii, voiu se dicu, cu micu cu mare, dieu lucrurile nu veniau unde au venitu. Acum numai petitiunea de asta tómna nu se scapá de blamarea totala. Ea isi va avé ne scapá de blamarea totala. Ea isi va avé resultatele sale, dati'i numai pace. Ore déca tacé si plangea si cei 1493, nu cré se se faca fusiune in locu de uniune?

Me miru si éra me miru de sasi. Cine are mai mari si mai vederate folóse dela autonomi'a Transilvaniei decatu sasulu? Si cine apara in dilele nóstre mai pucinu autonomi'a acestei tieri decatu sasulu. Nu e cu putintia cá se nu tieri decatu sasulu. Nu e cu putintia cá se nu jóce sici unu planu. Din Nr. 19 (Temeiuri pentru redeschiderea dietei transilvane) s'ar paré, ca dv. acolo ati datu preste asié ceva.

Noi cu totii suntemu sanetosi, si audi lucru curiosu! — cu tóte resturnaturile care aru trebui se ne insufle grija, suntemu inca si voiosi. Nu ne pasa. Vomu da facia cá barvoiosi. Nu ne pasa. Vomu da facia cá barbatii cu tóte cate voru mai veni si credemu cu taria in santiani'a causei nóstre nationale si in autonomi'a Ardélului. Aminu! W. Z

---

*) Si de devotamentulu celu raru pentru inaltiarea cultorei tenerimei romane prin imbunatatirea institutului de cultura si luminare. — R.

*) Déca nu scie D. Borcea, apoi éca i spunemu: Una poesia a repausatului veru Andreiu Muresianu, reprodusa pe romania cu fidelitate din auct. germanu Tiedge, intitolata: „An Christos“. Vedi Fói'a Nr. 42 1858 „Cuventulu Peregrinului“ conferézale

pe ambe, si vei vedérusinea, ca a fostu nalucire, prepusu, neci unu adevéru. — Esta fù corpus delicti resp., pentru care fusesem si condamnatu a traduce articlii originali toti in german'a, pentru politia, vro 4 ani! De ce n'ai citatu cuvintele din Gazet'a si Fói'a, déca ai aflatu de tempore a mai reinnoi ranele?! Pentru Ddieu, incetati. — R.

*) Apoi dara totu nu cunósceti pe dn. Baritiu, déca credeti ca elu ar avé voia de a perde timpulu si cu asemene cause private, la care timpulu insusi responde fórte bine. B. a disu: odata pentru totudeauna.

UNGARI'A. **Dela camera.** Cu o disciusiune de vreo 7 dile se inchiaiá in 29 Martiu desbaterea generala asupra elaboratului pentru desbaterea generala asupra elaboratului pentru obiectele comune, dupace tienuse in 28 Deák o cuventare de $1^1/_2$ óra, in care combatú tóte obiectiunile si temerile manifestate in cuventarile de mai nainte. Mai multi oratori, cari se aflau inscrisi abdisera de cuventu si la svatuirea lui Deák se amaná votisarea pe a 2-a di.

— In siedinti'a acést'a catra fine veni inainte caus'a verificatiunii deputatiloru distr. Nasceudu. Comisiunea verificatória denegá dinstrictului romanescu dreptulu de a tramite destutati la camera, finduca nu mai esista lege, care se le recunósca dreptulu acest'a. Totusi din privintia, cá 47.000 locuitori ai acelui districtu se nu se lase fara de representante, se propune camerei, cá se se concéda tramiterea deputatiloru la camera deocamdata, pana candu se va crea o lege in privinti'a acést'a. Se facura propuneri, cá se se amane consultarea acura propuneri, cá se se amane consultarea acupra acestui obiectu, dar' presiedintele pará la voturi, si se primí propunerea comisiunii declarandu-se dep. Alecsandru Bohatielu de verificatu, ér' alegerea dep. Gregoriu Moisilu verificatu, ér' alegerea dep. Gregoriu Moisilu casandu-se din causa, ca in contra legii sustatóre ar fi primitu instructiuni oblegatórie dela alegatorii sei, si dupa lege nu are cunoscinti'a alegatorii sei, si dupa lege nu are cunoscinti'a limbei maghiare. Dupa care lege? ce noi nu recunóscemu decatu legea pertectei egalitati, drepta ca sici in tiéra, in Transilvani'a, ér' nu drepta ca sici in tiéra, in Transilvani'a, ér' nu in anim'a Ungarei, unde óspele chiamatu sta dupa usia?! Si totusi deputatii transilvani recunoscura competinti'a dietei de a decide asupra dreptului de representare a unui districtu din Ardélu, candu se scolara si ei in camera pentru verificarea acelora? — „Albin'a“ inca suge acestu veninu pe lunga mierea ce o culege. Crampitie de aceste le respinge va natiunea. —

In 30 Martiu se luá inainte votisarea nominala, la care luara parte, dupa „Pester Lloyd“ si romanii si sasii fara escepti'une pentru partit'a lui Deák, ér' romanii din Ungari'a o parte votisara cu centrulu, cecalalta cu steng'a. Serbii se aflau mai pucinu familiarisati cu elaboratulu de invoiéla, din care causa lipsira cei mai de capetenia, ér' Miletits votá cu steng'a estrema.

Votisarea se primí cu o maioritate indoita, si indata incepú desbaterea speciala. Steng'a se retienú dela tóta desbaterea, care decurse in calopu, inoatu numai catu se cetí si se puse la votisare, numai cunoscutulu nostru barbatu romanu Vladu se folosí de ocasiune la cetirea punctelor despre delegatiune spre a rumpe o lancia pentru parlamentulu centralu alu monarchiei. „Pester Lloyd“ dice asié: „In tóta intemplarea se cere unu curagiu singularin, pentrucá cineva se ésa inainte camerei maghiare cu asemenea idei.“ Inse romanii sunt straniati si unii Fabriciu si Valeriu, si nu 'si voru pati si unii Fabriciu si Valeriu, si nu 'si voru joburá neci odata curagiulu inascutu, dicemu noi.

Votisarea prima nominala fù cu 257 voturi pentru si 117 in contra elaboratului maioritatii, si dupa enuntiarea presiedintelui asupra intregu resultatului se primí mai de totí si in a 3-a cetire, ér' actuariulu Toth se insarcinà a duce elaboratulu in camer'a de susu.

Ne vomu mai intórce la unu estrasu din cuventarea lui Deák, precum si la o schitiare a trasurelor fundamentale din elaboratu pentru ceí ce nu cetescu diurnalele straine.

In fine min. c. Iuliu Andrássy pune pe mésa camerei una propusetiune ministeriala privitória la recrutare, care in 2 Aprile se si primi. 6 ani, 59 policari, scutirile indreptatite pana acum, si punerea in locu; se rechiama clasele din 1844—5—6. —

Nr. 226. Ordinatiune ministeriale
(in obiectulu recrutarii.)

Dela ministeriulu ung. reg. de aperarea tierei.

Catra tóte juredictiunile.

Prin acést'a ordonezu, ca, formandu numai decatu comisiunile miste in contielegere cu resp. comandante de intregirea armatei pentru pertractarea rechiamariloru ce voru incurge in urm'a intregirei armatei din anulu curg., se dispuna asié, catu acele se'si póta incepe lucrarile celu multu pana in 29 Aprile a. c., si locuitorii se se incunoscintieze de timpuriu insecmandose, ca numai cele d'antaie trei clasi (1846, 1845, 1844) se voru chiamá.

In privinti'a comisiuniloru de absolvere planulu de calatoria are a se statori indata incontielegere cu resp. comanda de intregirea armatei si a se susterne aici.

In casu de lipsa, pre teritoriulu unei comande de intregirea armatei se potu formá si 3 comisiuni de eliberare.

Din partea civile voru luá parte la acésta lucrare unu comisariu esmisu pentru acést'a, unu medicu civilu, cari voru fi insinuati aici cu numele si respectivulu jude cercuale.

La alegerea acestoru comisari in prim'a linea va avé a se luá in consideratiune deosteritatea si increderea de care se bucura cutare, in a dóu'a linea inse, din punctu de vedere alu economiei, dupa potintia numai stari oficiali voru fi de aplicatu, cari provedindu-se pausiale de drumu, nu voru causá si alte spese.

La pertractarea acestoru petitiuni rechiamatórie au a se tiené in vedere urmatoriele principie conducatórie:

a) Tacs'a de eliberare numai pana la dn'i pertractarii rechiamariloru se póte solví.

b) Titlurile de eliberare, déca se documentéza de ajunsu inaintea comisiunei miste, sunt urmatórile si adica:

I. Din respectu familiaru.

1. Uniculu fiiu alu unui tata séu alu unei mame veduve de 60 de ani.

2. Dupa mortea parintiloru, uniculu nepotu alu unui mosiu séu alu unei bune (mama betrana) veduve de 60 de ani.

3. Uniculu frate alu unoru frati de totu orfani.

Intr'acesa numai acel'a unicu fiiu, nepotu séu frate se póte eliberá, care

a) e de origine de sange si legitimu,

b) dela a carui remanere a casa depinde sustienerea parintiloru, mosiloru seu fratiloru, si déca acel'a si implinesce intr'adeveru acesta detoria.

De 60 de ani au a se considerá si acei, cari din defecte spirituali ori corporali necurabili sunt neapti de a lucrá si castigá.

De unicu fiiu, nepotu séu frate are a se considerá si acel'a, alu carui unicu frate séu mai multi:

aa) cervesce in armata, fia si in reserva (dara nu suplentu), séu

bb) inca nu e de 18 ani, séu in fine

ce) din defepte spirituali ori corporali necurabili e necapace de lucru si castigu.

4. Care este acum in a III clase, déca s'a casatoritu inainte de a se luá la pertractare rechiamarile de estu timpu, déca candu a fostu in clasea I si II si-a facutu detori'a, déca-i traiesce muierea séu prunculu si pentru sustinerea acestor'a remanerea lui a casa e nesperatu de lipsa.

II. Din respectu relegionariu.

a) Fetiele (persoenele) bisericesci (preoti, predicatorii, teologii si calugarii),

b) candidatii la trépt'a preutiésca,

c) rabinii si candidatii de rabini.

III. Din respectulu pusetiuniì civili.

a) Oficialii de statu si comitatensi, practicantii si subpracticantii in conceptu déca-su jurati,

b) oficialii institutelorn finantiarie publice, representantie regnicolari si oficialii cetatiloru (orasieloru) incredintiati cu administratiunea politica — in catu la inlocuirea posturiloru loru de servitiu se poftesce absolvarea drepturiloru si sciinteloru de statu.

IV. Din respectulu instructiunei publice.

a) Profesorii si docentii institutelorn instructiunii publice séu provediute cu dreptulu de publicitate, intielegunduse aicia si docentii (invetiatorii, dascalii) scóleloru poporale, déca acesti-a sunt aplecati definitivu pre calea denumirei ordinarie,

b) advocatii diplomati si doctori ai ori carei facultati,

c) studentii ordinari si publici dela universitati, academiele de drepturi, dela academi'a orientale din Vien'a, mai incolo dela gimnasiele supreme, dela politechniceele din imperiu si dela academiele de bai.

V. Din respectu de posesiune.

Proprietarii averiloru credite, déca locuiescu a casa si pórta economia si déca venitulu din acesta economia este de ajunsu pentru sustinerea unei familie de cinci persóne, dara nu intrece quadruplulu lipseloru acestei familie.

Tóte resolutiunile de eliberare competite pre basea titlurilorn atinse sub punctele II, III si IV si date de comisiunile miste de rechiamare, dimpreuna cu resp. petitiuni instruate, au a se sosterne spre rcvediune la acestu ministeriu ung. reg. de aperarea tierei pentru dejudecarea calitatiloru prescrise pana acum, si numai atunci se potu considerá de valide, déca voru castigá aprobare.

Recursurile contra resolutiuniloru negative a le comisiuniloru de rechiamare se potu da numai la aceste comisiuni in scrisu séu cu vorb'a celu multu in **8** dile.

Petitiunile si acluselc, precum si recursurile sunt libere de timbru.

Pentru conspectulu genealogicu se potu pretinde celu multu 2 fl. v. a.

Asupra recursuriloru date la timpulu seu la comisiunile miste de rechiamare si susternute fara amanare nemediulocitu la ministeriulu ung. r. de aperarea tierei, decide finalminte acestu ministeriu. Resolutiunile de eliberare ale comisiuniloru de rechiamare sunt valide numai pentru anulu acest'a.

In privinti'a districteloru si cercuriloru de intregirea armatei, remane in validetate impartirea facuta prin despusetiunea locutenintiei reg. Nr. 13,618 a. c.

In fine facu atentu pre municipiu, ca pre sam'a celoru din clasele chiamate (1846, 1845, 1844) pana la inchiaiarea recrutarii se nu se dè concesiune (pasu) de calatoria, afara de casulu candu acei'a s'ar tiené de cei publice neapti.

Datu Bud'a 14 Martiu 1867.

Conte Iuliu Andrássy m. p.

Pest'a in 27 Martiu 1867.

Onorata Redactiune!

„Gazet'a Trans." Nr. 17 aduce scirea, ca deputatii transilvani romani la diet'a din Pest'a anume Macelariu, Puscariu, Balomiri, Tulbssiu si Moldovanu la propunerea minist. pentru contributiune ar fi votatu, era la cea pentru militie s'ar fi abtienutu dela votisare, si din acésta neconsecintia On. Redactiune conclude la nematuritatea politica a numitiloru(?) deputati.

Nu am de scopu a justificá tienerea acestoru deputati in diet'a din Pest'a, ci numai a constatá, cà susu aratat'a scire a Gazetei e cu totulu neadeverata, pentruca numitii deputati romani, pana acuma, la nici una din numitele propuneri **au au votisatu**, si din Puscariu nici nu sosise inca la Pest'a, candu s'a votisatu despre contributiune; — prin urmare fiinda premisele false, cade de sene conclusiunea soósa din acea *).

Dupace deputatii romani din Ardélu — asfara de trei — toti si-au predatu credentionalele, cei ce dejá au si intratu s'au pusu pe basea rescriptului convocatoriu si au conclusu in privinti'a portarii loru solidaritate dupa opiniunea maioritatii intre sene; ci pe temeiulu libertatii de opiniune voru sci cumpeni si apretiosi si manifestarile diurnalistice de pro séu contra pareri obiective — si numai insultele personali le voru privi de nematuritate politica**). —

Ve rogu Dle Redactoru a dá locu acestei dechiarari in diurnalulu Dtale.

I. Moldovanu, deputatu.

Cronica esterna.

ROMANI'A. „Monitorele" Romaniei publica urmatoriulu comunicatu: „Diuariulu „Independinti'a Romana", in Nr. seu din 15 Febr. trecutu, contiene ceea ce urméza: (Felicitatiuni). „Prim'a felicitare ce a primitu primulu ministru maghiaru, contele Andrássy, a fostu din partea primului nostru ministru, printiulu Ion Ghica."

Dupa declararea facuta de d. Ion Ghica in adunarea deputatiloru in siedinti'a din Martiu, felicitarea adresata de d. Ion Ghica comitelui Andrássy, nu a avutu nici unu caracteru oficiosu, ci a fostu una simpla scrisóre privata.

Pentru a saturá curiositatea publicului cititoriu publicamu si noi desbeterile, intre cari f. ministru I. Ghica si a datu dechiararea de susu, dupa ce le vedemu ca s'au facutu proprietatea istoriei inca si prin diurnale straine.

Adunarea deputatiloru seu camer'a Romaniei, siedinti'a din 14 Martiu. Dupa unele interpelari facute la inceputulu siedintii. D. Cogalnicianu desvólta interpelarea ce a facutu in privinti'a depesiei de felicitare, ce f. primu ministru a facutu primului ministru alu Ungariei. Intre altele respunde la cele dise de D. Ion Ghica: cà n'a facutu acea depesia de felicitare decatu cà amicu personale alu d. Andrássy si dice, ca déca a regretatu(?) vreodata, ca nu este maghiaru, a fostu, candu primulu ministru alu Romaniei a facutu acea felicitare.

Dup'acésta d. Cogalnicianu arata ca diariulu oficiale alu guvernului maghiaru a disu, ca primulu ministru alu Romaniei este celu d'intaiu care a felicitatu pe primulu ministru alu Ungariei si demonstra insemnetatea politica a acelui actu; ca mai multe toi unguresci au vorbitu d'acelu actu politicu si ca diariulu maghiaru „Patrie," a disu intre altele, ca chiaru acestu principate au fostu tiere vasali coróneì sfantului Stefanu. D. Andrassy, dice d. Cogalniceanu, este omu bine crescutu si n'ar fi publicatu acea depesia, de ar fi fostu particularia. In Bucuresci, chiaru unu diariu care era in strinsa legatura cu multi din ómenii de la putere, „Independinti'a" d'aci, a publicatu, ca primulu ministru de aici a adresatu primului ministru alu Ungariei antaia depesia de felicitare si esplica insemnetatea acelei depesie si cu tóte aceste „Monitorele" care a publicatu cinci rectificari in privinti'a fratelui ministrului din intru, in acésta privintia inse a remasu mutu, si acésta amutire a facutu, ca naturale fratii din Transilvani'a se fia fórte mahniti. D. Cogalnicianu arata, com tóti s'au bucuratu de isband'a Ungariloru, ca toti au admiratu perseverantia cu care ei au luptatu pentru drepturile loru, si ca toti trebue se ne bucuremu totu déuna pentru ori ce nationalitate care lupta si triumfa; trebue inse se scimu, ca din nenorocire ungurii nu voiescu numai a-si pastra a loru indepedintia, nu voiescu numai cà Ungari'a se fia salvata de jugu, ei voiescu la rondulu loru a pune suptu jugu celelalte nationalitati si mai cu séma pe ces romane si ca mergu pana a dice ca chiaru aceste Principate le apartinu printr'unu dreptu istoricu, astufeliu in catu mai 'nainte dariele maghiare vorbiau de Principatele Romane suptu rubric'a Ungari'a. Domnulu Cogalnicianu dupa ce desvolta acésta tema dice, ca domnia sa nu predica una politica aventuriaria, dar' crede ca este in dreptu a cere cà guvernulu tierei se n'arete simpatie guvernului maghiaru de catu atunci, candu elu va da dovedi ca drepturile ce au doritu sau dobenditu maghiarii de la Ausri'a le va recunósce si dennulu si le va aplica si la celelalte nationalitati. Demunstra cumu ungurii reclama cà proprietate a loru Banatulu si Transilvani'a, cum Transilvani'a n'a fostu cucerita de Ungari'a, com au fostu unu statu liberu si arata intre alte dovedi si 'ncrca, ca principii romani au fostu inchiaiatu tractate cu principii de Ardélu cum chiaru pe dreptulu istoricu potemu si noi se opunemu ungurilorn argumente pentru argomente si cum pe dreptu de nationalitate, tare mai cu séma in secluln alu XIX-le, nimene, neci insusi guvernulu maghiaru n'ar' avé nimicu temeinicu a dice, mai cu séma candu romanii din Transilvani'a si Banatu sunto recunoscuti cá natiune chiaru de puterea care a datu si Ungariei drepturile ce su cerutu si unu ministeriu maghiaru.

Suntemu, dice apoi d. Cogalnicianu, in cerculu detorieloru nóstre candu vomu dice sci ca primimu acea felicitare facuta de fostulu ministru suptu reserva de reciprocitate, de dovedi ce va da guvernulu Ungariei de simtimentele séle de simpatie si de respectu alu drepturiloru romaniloru cu cari suntemu legati prin simtimente de simpatia si de conationalitate. Nu cere, dice de la guvernulu nostru a esi din rolulu seu de neutralitate, dar' cere cá ungurii se se gandésca, ca este una natione romana, ca este aci una Romani'a suptu principele Carolu I; (aplause); se se gandésca, ca unde este o nationalitate, cea-a ce nu póte face guvernulu o póte face fia care individu, fia care cetatianu romanu si ca in secluln alu XIX-le nu se mai ucida nationalitatile. La 1848 ungurii au voitu a ucide nationea serba din Ungari'a. Serbii au sciutu se viia cá individi in ajutorulu serbiloru din Ungari'a; se fereésca Dumnedieu, cá planurile ce se presupunu ungurilorn se se incerce a pune in lucrare, caci de sicuru atunci se voru gasi si romani, cari voru face ceea ce au facutu serbii pentru fratii loru. D. Cogalnicianu terminandu face urmatorl'a propunere, cari insa se da dupa ce s'a inchiusu desbaterea.

„Camer'a deputatiloru Romaniei ascultandu intimpinarea d-lui Ioan Ghica, fostu primu ministru, ca felicitarile adresate de d-sa personale primului ministru alu Ungariei n'au avutu de catu unu caracteru privatu, ies actu de acésta declaratione si reinoindu simtimentulu Romaniei de infratire si conationalitate pentru romanii de peste Carpati, trece la ordinea dilei

D. primu ministru respunde, ca este fórte adeveratu, ca depesia de felicitare ce a tramisu predecesórele seu ministrului Ungariei a fostu cu totulu privata, caci nu a gasitu nici una urma in nici unu birou, si sfarsieace dicundu, ca crede, ca dominasea n'are altu a face de catu a desminti oficiale interpretarea ce s'a datu de unele diarie din tiéra disei depesie.

Se cere a se tramite propunerea dlui Cogalniceanu la sectiuni. D. Cogalnicianu combate tramiterea propunerii la sectiuni. D. Ionescu sustine a se tramite pe temeiu, c'acea propunere n'are motivu d'a fi si ca de va fi pentru a areta simtimintele nóstre in privintu'a romaniloru de peste Carpati, acésta trebue se se desbata sici cu maturitate si la timpu. Cativa deputati vorbescu anca pentru séu contra tramiterii propu-

---

*) Cade si nu pre. Se nu intortocamu adeverulu, ca acolo s'a mai disu despre cei ce au fostu in siedintia, ca audiendu, de ce n'au protestatu in contra competintii atatu a dietei, catu si a ministeriului de a dá si a primi carta bianca asupra Transilvaniei, pentruca nu numai fusiunea, ci si uniunea e inca cestiune pendenta. Déca ati facutu acésta, apoi aveti cuventu a ve pretende justificare inaintea publicului; ati fostu de tacia, si n'ati disu nemica; qui tacet consentire videtur, tocma de si n'ati votatu; asié dicu, cà ati facutu. Totusi ne pare bine, ca potemu escusá in publicu si atata. Bucurosu si de alta data totu ce se mai astépta. Red.

**) In Nr. 17 se mai dice: „Ne miramu inse, ca déca au intratu in camera, cum de n'au nerecunoscutu pretensiunea ministeriului", ad. in catu privesce acesta pe Transilvani'a; pentruca rescriptulu contiene tocma de base pentru transilvanii, cari voru a merge in camer'a din Pest'a, „apararea intereseloru tierii". S'au aperatu aceste? Cum? Atunci, candu s'au impoteritu ministeriulu se faca ce va vre cu ele! — Ce va urmá? — Voru dice: Au fostu si romani de facia, dar' n'au protestatu neci in, neci afara de camera, ergo; apoi urméza scol'a scóleloru si de matori si de nematori! — Noi stamu pe base legala, prin urmare, orce se face in contra ei nu ne obléga, déca nu ne damu noi consimtiementulu, in camer'a nóstra cea moderna, dar' nu in alta tiéra, neci in cea feudalistica ori fusionistica. — R.

nerii la sectiuni, basandusse pe regulamentulu Adunarii.

D. ministru din intru, Ionu Bratianu, dice ca guvernulu trebue se se tiena in neutralitatea ce'i este impusa prin tractate; dar este sciutu ca nici unu romanu, fia la guvernu, fia simplu cetatianu nu 'si perde simtimintele séle de nationalitate; ori unde sufere unu romanu, toti, guvernu si particulari, suferu cu dinsulu. In facia acestei dechiarari spera ca d. Cogalnicianu va fi multiumitu si-lu róga se-si traga acumu propunerea. Ce se va face la sectiuni cu acea propunere? Se voru desbate simptimintele de devotamentu ale romaniloru de aci pentru romanii de ori unde cari suferu? Dar' cine re póte indouí deaceste simtiminte? Se va desbate politica guvernului in privinti'a afaceriloru din afara? Nu, ca-ci in acésta cestiune guvernulu nu póte avé una politica. Domnulu Ion Brateanu adauge. S'au disu cuvinte cari ar' puté se lase a se banui ca vomu aluneca a discutá asi politic'a Austriei. Insusi D. Cogalnicianu, care nu are in acésta privintia alte opiniuni de catu acele ce le are si guvernulu, a disu cuvinte carora li se va puté dá una gresita interpretare. Domnia-sea a disu, ca perindu Austri'a, Ungari'a ii va lua loculu; nu, dice d. ministru, Austri'a n'a peritu si nu va peri, caci are Europ'a trebuintia de dinsa. D. Cegalnicianu a fostu ingrijiatu ca elementulu romanu a fostu mahnitu, candu a banuitu ca guvernulu romanu este cu cei cari ilu apasa: in acésta privintia s'a datu deplina satisfacere.

Dupa cate-va cuvinte anca, se trece la ordinea dilei.

Din Craiova primiram una corespondintia, care nu si póte ascunde dorerea si mirarea despre acea felicitare.

„Romanulu" din 16 Martiu publica o adresa de felicitare si aplaudare pentru D. cons. Ilie Macelariulu, pentru conscinti'a de romanu care a dovedit'o vorbindu in limb'a romana in diet'a Ungarici.

— „Gazet'a Piemonteza" despre relatiunile unguriloru cu romanii.

De candu dominéza principiulu nationalitatiloru in compunerea diferintieloru, ce se arata prin statele europene, au inceputu soiurile celoru 3 popóre mari ale Europei a 'si cautá si a se interesá fiacare de consangenii vitiei s'ale, incatu la or-ce cestiune européna vedi, ca chiaru si poterile, care au redicatu flamur'a nationalitatiloru s'ale, se lupta cu tare resolutiune fiacare in favórea vietiei s'ale, fia ea unde va fi (vedi G. Nro. I din 1852.) Ast'a ni-o dovedescu evenimentele dela 1852 incóce, incatu trebue se ne resolvimu a crede, ca toti suveranii ar' fi cointielesi a asiediá acestu principiu de base, pentru a impacá statu interesele stateloru si doritiele popóreloru, catu si consistinti'a si consolidarea tronuriloru. Am vedutu in nrii trecuti, ca principiulu nationalitatiloru, pentru care a redicatu flamur'a imp. Napoleone si regimele lui, s'a pusu suptu publica discusiune in parlamentulu Francici; si astadi nu e numai regimele, ci e convictiunea intrégei Francie, care sustiene acel'asi standartu. Asié acum dupa cum am vediutu, maioritatea cea impotitória a parlamentului Francici e acea, care tiene tare de acestu principiu. Fina fù si spucator'a imper. Napoleone, candu cu darea dreptului de interpelationi a pusu se vorbésca Franci'a pentru aperarea principiului adoptatu de densulu. Acestu principiu a datu viétia intrégei nationi romanice, care e si obligata s'lu sustiené din respoteri, ca pre unu sanctuariu alu renascerii vietiei sale. — Au trecutu timpurile cele de trista memoria, candu cabalele relegionarie despoiea pre popóre de drepturi pohtice. Adi totu omulu itielleptu se inal tia preste orizontele deosebirii religionáloru, pre care le lasa conscientiei fiacarnia, si de pre culmea muntelui politicu 'si arunca cautaturs preste intulu orizonte alu nationalitatii sale, aplecandusi urechi'a la auditulu suferintieloru fratiloru de unu sange; elu 'si curatiesce de ura si intriga camerele animei sale, că sangele se i bata liberu si neimpedecatu egalu de caldu pentru fericirea totului. Omenii s'au imbracatu cu o circumspectiune providentiala si cabalele antagonistiloru politici nu le mai póte impetri a nim'a cu neci unu felin de probe de a desbiná, prin dusmanii, că se recésca sangele, ce bate cu atatu concentu in vinele corpuriloru nationale.

Suferintiele deci si afla resunetolu seu preste mari, indata ce nu mai remanu limbele mute ce 'si manifestéza pasurile prin reclamarile bune 'si manifestéza pasurile prin reclamarile bubuite in tóta lumea pentru calcarea drepturiloru cuvenite.

— Unu asemenea resunetu vedemu, ca dede „Gazet'a Piemonteza" indata, ce a aflatu tractarea maghiariloru facia cu dreptulu natiunii tractarea maghiariloru facia cu dreptulu natiunii romane. Ea 'si redicá vocea in favórea acestia cu urmatórele cuvinte dupa „Rom.":

„Restaurarea anticulului regatu alu Ungariei va readuce vreo 3,000,000 romani in starea de obiectiune in care eau inainte de 1848, de atunci candu li se negá chiaru facultatea de a atunci candu li se negá chiaru facultatea de a deschide scóla; déca dar' Itali'a va inchiiá adeschide scóla; déca dar' Itali'a va inchiiá acum tractatu ce are de scopu a incheiá cu Austri'a, prin acést'a ea s'ar invoi la nisce lucrari ce tindu a destruge nationalitatea unui poporu de origine, de sange si de aspiratiune italianu.

Politic'a lui Beust a desteptatu antagonismurile nationali, a nemultiamitu pe croati si pe ruteni, pe boemi si pe romani, cari au salvatu imperiulu la 49; disolutiunea dar' este aprópe a incepe." —

Din cele de susu si-ar poté deschide ochii nu numai min. Beust, ci chiaru si fratii magiari, ca elementulu romanu tractatu că unu factoru in politic'a monarchiei ar fi unu isvoru de simpatii puternice pentru prosperarea monarchiei, in care si adoréza vatr'a si suvenirile sale si ale dinastiei. — Timpulu ignorarii politice a trecutu; astadi nu vreu se móra nationalitatile in grati'a politicei de proba. —

In FRANCI'A se astépta o schimbare a ministeriului, in care se intre si gen. Fleury. Presiedintele camerei c. Walewski si-a datu demisiunea, cu buna séma din caus'a conflictului, ce a suferitu se se redice in adunarea generala cu Iuliu Favres. In caus'a Luxemburg-ului diurnalistic'a francesa vorbesce, ca compararea e fapta complinita si cu tóte acestea numai dupace si va dá si poporulu votulu seu, se va apace si va dá si poporulu votulu seu, se va apace si va dá si poporulu votulu seu, se va ap